

NHỮNG THÁCH THỨC CỦA GIÁNG VIÊN TRONG MÔI TRƯỜNG HỌC TẬP SỐ

Lại Thị Thùy Linh

Khoa Lý Luận Chính Trị và Pháp Luật - Trường Đại Học Kinh tế - Kỹ thuật Công nghiệp

Tóm tắt: Việc chuyển đổi sang môi trường học tập kỹ thuật số đặt ra nhiều thách thức cho giảng viên. Những thách thức này liên quan đến cả các yếu tố kỹ thuật, phương pháp giảng dạy và quản lý lớp học. Tuy nhiên, bài viết cũng đưa ra những giải pháp khả thi để giải quyết những thách thức này, bao gồm đầu tư vào cơ sở vật chất, đào tạo giảng viên, phát triển các chính sách hỗ trợ và khuyến khích nghiên cứu. Kết quả nghiên cứu cho thấy việc áp dụng những giải pháp này là rất quan trọng trong việc hỗ trợ các trường học và giảng viên trong quá trình chuyển đổi số.

Từ khóa: Giảng viên, môi trường học tập kỹ thuật số, thách thức, giáo dục trực tuyến, chuyển đổi số.

CHALLENGES FACED BY INSTRUCTORS IN DIGITAL LEARNING ENVIRONMENTS

Lai Thi Thuy Linh

Department of Political Theory and Law - University of Economics - Technology for Industries

Abstract: Transitioning to a digital learning environment poses many challenges for instructors. These challenges involve both technical factors, teaching methods and classroom management. However, the article also offers possible solutions to address these challenges, including investing in facilities, training lecturers, developing supportive policies, and encouraging research. Research results show that the application of these solutions is important in supporting schools and lecturers in the digital transformation process.

Keywords: Lecturers, digital learning environment, challenges, online education, digital transformation

Nhận bài: 12/01/2025

Phản biện: 03/02/2025

Duyệt đăng: 08/02/2025

I. ĐẶT VẤN ĐỀ

Trong bối cảnh công nghệ thông tin phát triển mạnh mẽ, việc chuyển đổi từ môi trường học tập truyền thống sang môi trường học tập số là một xu hướng tất yếu. Tuy nhiên, quá trình chuyển đổi này đặt ra nhiều thách thức lớn đối với đội ngũ giảng viên. Làm thế nào để giảng viên có thể thích ứng nhanh chóng với công nghệ mới, khi mà công nghệ luôn thay đổi từng ngày? Làm thế nào để xây dựng các bài giảng trực tuyến hấp dẫn và hiệu quả, đảm bảo chất lượng tương đương với giảng dạy trực tiếp? Và còn nhiều câu hỏi khác nữa cần được giải đáp để quá trình chuyển đổi số trong giáo dục diễn ra thành công.

Môi trường học tập số là một không gian học tập được tạo ra và hỗ trợ bởi các công nghệ số, cho phép người học tương tác, truy cập và tạo ra kiến thức thông qua các thiết bị điện tử kết nối mạng. Nói cách khác, đây là một môi trường học tập linh hoạt, mở rộng và không bị giới hạn bởi không gian và thời gian truyền thống.

Môi trường học tập số giúp đa dạng hóa phương pháp giảng dạy, tạo điều kiện cho sinh viên chủ động khám phá kiến thức và phát triển kỹ năng tư duy, đáp ứng nhu cầu học tập của mọi đối tượng, kể cả những người có điều kiện học tập hạn chế.

II. NỘI DUNG NGHIÊN CỨU

2.1. Những thách thức cụ thể đối với giảng viên trong môi trường học tập số

Thách thức về công nghệ: Sự chênh lệch về kỹ

năng sử dụng công nghệ giữa các giảng viên. Một trong những thách thức lớn nhất trong quá trình chuyển đổi số trong giáo dục là sự chênh lệch về kỹ năng sử dụng công nghệ giữa các giảng viên.

Nguyên nhân của sự chênh lệch là: Giảng viên lớn tuổi thường gặp khó khăn hơn trong việc tiếp cận và làm quen với các công nghệ mới. Những giảng viên được đào tạo trong môi trường truyền thống có thể chưa được trang bị đầy đủ các kiến thức và kỹ năng về công nghệ thông tin. Cơ sở vật chất, trang thiết bị công nghệ tại các trường học không đồng đều, dẫn đến sự khác biệt trong khả năng tiếp cận và sử dụng công nghệ của giảng viên. Một số giảng viên có tâm lý e ngại hoặc lo lắng khi sử dụng công nghệ mới. Sự khác biệt về kỹ năng công nghệ dẫn đến chất lượng bài giảng trực tuyến không đồng đều, ảnh hưởng đến hiệu quả học tập của sinh viên.

Việc triển khai các chương trình đào tạo trực tuyến gặp nhiều khó khăn nếu đội ngũ giảng viên không có đủ kỹ năng để thiết kế và thực hiện các hoạt động học tập trực tuyến.

Sự chênh lệch về kỹ năng công nghệ có thể tạo ra sự bất bình đẳng giữa các sinh viên, khi mà một số sinh viên được học với những giảng viên có khả năng sử dụng công nghệ tốt hơn.

Ảnh hưởng của chất lượng kết nối mạng: Kết nối mạng chậm gây ra độ trễ trong việc tải các tài liệu, video, âm thanh, ảnh hưởng đến trải nghiệm

học tập của sinh viên. Chất lượng hình ảnh và âm thanh bị giảm sút khi kết nối mạng kém ổn định, gây khó khăn cho việc theo dõi các bài giảng trực tuyến. Mất kết nối đột ngột làm gián đoạn quá trình học tập, gây mất tập trung và ảnh hưởng đến tiến độ học tập.

Kết nối mạng chậm khiến cho việc giao tiếp giữa giảng viên và sinh viên, giữa các sinh viên với nhau trở nên khó khăn hơn, gây ra sự chậm trễ trong việc trao đổi thông tin.

Mất kết nối trong quá trình tương tác trực tuyến làm gián đoạn cuộc trò chuyện, gây khó khăn cho việc giải quyết các vấn đề phát sinh.

Tương tác trực tuyến kém chất lượng làm giảm sự hứng thú và tương tác của sinh viên, ảnh hưởng đến hiệu quả học tập.

Các yếu tố ảnh hưởng đến chất lượng kết nối mạng: Băng thông càng lớn, tốc độ truyền tải dữ liệu càng nhanh, đảm bảo việc truyền tải nội dung mượt mà.

Kết nối mạng ổn định giúp giảm thiểu tình trạng gián đoạn, đảm bảo sự liên tục trong quá trình học tập.

Độ trễ thấp giúp giảm thiểu thời gian phản hồi, tạo cảm giác tương tác trực tiếp. Thiết bị mạng, máy tính, các thiết bị đầu cuối đều ảnh hưởng đến chất lượng kết nối. Khoảng cách giữa người dùng và điểm truy cập càng xa thì chất lượng kết nối càng giảm. Số lượng người dùng cùng truy cập vào mạng cũng ảnh hưởng đến chất lượng kết nối.

Thách thức về thiết kế giảng dạy: Thách thức trong việc chuyển đổi phương pháp giảng dạy từ truyền thống sang trực tuyến. Việc chuyển đổi từ phương pháp giảng dạy truyền thống sang trực tuyến là một quá trình đòi hỏi sự thay đổi lớn về tư duy và kỹ năng của giảng viên. Dưới đây là những thách thức chính mà giảng viên thường gặp phải:

Giảng viên cần chuyển đổi từ vai trò là người truyền đạt kiến thức một chiều sang người tạo ra môi trường học tập tương tác, khuyến khích sinh viên chủ động tìm tòi, khám phá.

Từ lớp học vật lý đến không gian ảo: Giảng viên phải thích ứng với môi trường học tập trực tuyến, nơi mà tương tác diễn ra qua màn hình và các công cụ kỹ thuật số.

Nắm vững kỹ năng công nghệ: Giảng viên cần thành thạo các công cụ hỗ trợ giảng dạy trực tuyến như LMS (Learning Management System), các phần mềm tạo bài giảng, video, và các công cụ tương tác.

Việc tạo ra các tài liệu học tập số hấp dẫn,

tương tác đòi hỏi giảng viên phải có kỹ năng thiết kế đồ họa, viết kịch bản, và biên tập video.

Giảng viên cần tìm cách tạo ra các hoạt động tương tác để thu hút sự tham gia của sinh viên, như diễn đàn thảo luận, trò chơi, bài tập nhóm.

Sử dụng nhiều hình thức trình bày thông tin như video, hình ảnh, âm thanh để tăng tính hấp dẫn của bài giảng.

Giảng viên cần thiết kế các hình thức đánh giá trực tuyến đa dạng, như bài kiểm tra trực tuyến, bài tập cá nhân, dự án nhóm để đánh giá toàn diện năng lực của sinh viên.

Sử dụng các công cụ phân tích dữ liệu để theo dõi tiến độ học tập của sinh viên và đưa ra những điều chỉnh cần thiết.

Giảng viên cần thiết kế các hình thức đánh giá trực tuyến đa dạng, như bài kiểm tra trực tuyến, bài tập cá nhân, dự án nhóm để đánh giá toàn diện năng lực của sinh viên.

Sử dụng các công cụ phân tích dữ liệu để theo dõi tiến độ học tập của sinh viên và đưa ra những điều chỉnh cần thiết.

Giảng viên cần lên kế hoạch chi tiết cho các hoạt động giảng dạy, từ việc chuẩn bị bài giảng đến việc tương tác với sinh viên.

Việc giảng dạy trực tuyến đòi hỏi nhiều thời gian và công sức hơn so với giảng dạy truyền thống, vì vậy giảng viên cần biết cách cân bằng giữa công việc và cuộc sống.

Tóm lại, việc quản lý thời gian hiệu quả là một kỹ năng quan trọng giúp sinh viên thành công trong môi trường học tập trực tuyến. Bằng cách áp dụng các chiến lược và công cụ trên, sinh viên có thể chủ động sắp xếp thời gian, nâng cao hiệu quả học tập và đạt được những kết quả tốt nhất.

2.2. Một số giải pháp cơ bản

Để khắc phục tình trạng này, cần có những giải pháp đồng bộ từ nhiều phía chúng ta có thể xem xét các giải pháp sau:

2.2.1. Giải pháp nâng cao năng lực số

Trong bối cảnh cuộc cách mạng công nghiệp 4.0, công nghệ số đã trở thành một phần không thể thiếu trong mọi lĩnh vực, và giáo dục cũng không ngoại lệ. Giảng viên có năng lực số tốt có thể sử dụng hiệu quả các công cụ và nền tảng công nghệ để thiết kế bài giảng hấp dẫn, tương tác và phù hợp với nhiều phong cách học tập khác nhau. Công nghệ số giúp giảng viên dễ dàng tương tác và giao tiếp với sinh viên, tạo ra một môi trường học tập cởi mở và hiệu quả. Nâng cao năng lực số giúp giảng viên cập nhật kiến thức và kỹ năng mới

nhất, từ đó phát triển bản thân và sự nghiệp.

Cung cấp các khóa đào tạo về kỹ năng sử dụng công nghệ và thiết kế bài giảng trực tuyến. Thực hiện khảo sát để đánh giá mức độ năng lực số hiện tại của giảng viên, xác định những kỹ năng cần được cải thiện.

Phỏng vấn trực tiếp giảng viên để hiểu rõ hơn về những khó khăn và nhu cầu của họ trong việc sử dụng công nghệ. Tạo cơ hội để giảng viên chia sẻ kinh nghiệm và học hỏi lẫn nhau.

Xác định rõ mục tiêu của chương trình đào tạo, tập trung vào những kỹ năng cần thiết cho giảng viên. Thiết kế nội dung đào tạo phù hợp với trình độ và nhu cầu của giảng viên, bao gồm cả lý thuyết và thực hành. Tổ chức các khóa đào tạo trực tuyến, trực tiếp hoặc kết hợp cả hai hình thức để tạo sự linh hoạt cho giảng viên.

Ghi nhận và khen thưởng những giảng viên có thành tích tốt trong việc ứng dụng công nghệ vào giảng dạy. Xây dựng một cộng đồng giảng viên năng động, sẵn sàng chia sẻ và hỗ trợ lẫn nhau trong việc ứng dụng công nghệ.

Nâng cao năng lực số cho giảng viên là một quá trình liên tục và đòi hỏi sự nỗ lực của cả giảng viên và nhà trường. Bằng cách triển khai các giải pháp hiệu quả, chúng ta có thể giúp giảng viên tự tin hơn trong việc sử dụng công nghệ, từ đó nâng cao chất lượng giảng dạy và mang đến trải nghiệm học tập tốt nhất cho sinh viên.

2.2.2. Giải pháp tăng cường tương tác và gắn kết

Tương tác và gắn kết giúp sinh viên cảm thấy hứng thú hơn với môn học, từ đó tăng động lực học tập.

Áp dụng các công cụ và nền tảng công nghệ để tăng cường tương tác giữa giảng viên và sinh viên. Khi sinh viên tương tác và trao đổi với nhau, họ có thể học hỏi được nhiều kiến thức và kỹ năng, từ đó nâng cao hiệu quả học tập. Tương tác và gắn kết giúp sinh viên phát triển các kỹ năng mềm như giao tiếp, làm việc nhóm, tư duy phản biện. Tương tác và gắn kết tạo ra một cộng đồng học tập, nơi sinh viên có thể chia sẻ kiến thức, giúp đỡ lẫn nhau và cảm thấy được thuộc về.

Một là: Sử dụng đa dạng công cụ và nền tảng sử dụng LMS để tạo ra các diễn đàn thảo luận, nơi sinh viên có thể trao đổi kiến thức và đặt câu hỏi cho giảng viên.

Sử dụng các nền tảng như Zoom, Google Meet để tổ chức các buổi học trực tuyến, tạo cơ hội cho sinh viên tương tác trực tiếp với giảng viên và bạn bè.

Sử dụng mạng xã hội như Facebook, Zalo để tạo nhóm học tập, nơi sinh viên có thể chia sẻ tài liệu, trao đổi thông tin và hỗ trợ lẫn nhau.

Hai là: Thiết kế bài giảng tương tác thường xuyên đặt câu hỏi cho sinh viên trong quá trình giảng dạy để khuyến khích họ tham gia vào bài học.

Dành thời gian cho sinh viên thảo luận nhóm hoặc thảo luận toàn lớp về các vấn đề liên quan đến bài học. Sử dụng hình ảnh, video minh họa để làm cho bài giảng sinh động và hấp dẫn hơn hoặc kể những câu chuyện liên quan đến bài học để giúp sinh viên dễ dàng tiếp thu kiến thức.

Ba là: Tạo môi trường học tập cởi mở. Khuyến khích sinh viên chia sẻ ý kiến: Tạo ra một không gian an toàn để sinh viên có thể tự do chia sẻ ý kiến, suy nghĩ của mình về các vấn đề.

Tôn trọng sự khác biệt về ý kiến, quan điểm của sinh viên. Lắng nghe ý kiến của sinh viên và đưa ra phản hồi kịp thời, xây dựng.

Bốn là: Tổ chức các hoạt động gắn kết. Tổ chức các hoạt động nhóm để sinh viên có cơ hội làm việc cùng nhau, chia sẻ kiến thức và xây dựng mối quan hệ.

Thành lập các câu lạc bộ học thuật để sinh viên có thể trao đổi kiến thức, tham gia các hoạt động nghiên cứu khoa học.

Tổ chức các sự kiện trực tuyến như hội thảo, buổi nói chuyện chuyên đề để sinh viên có cơ hội học hỏi từ các chuyên gia.

Năm là: Đánh giá và cải tiến thường xuyên thu thập phản hồi từ sinh viên về các hoạt động tương tác và gắn kết. Phân tích và đánh giá hiệu quả của các giải pháp đã triển khai.

Dựa trên kết quả đánh giá, liên tục cải tiến các giải pháp để tăng cường tương tác và gắn kết trong môi trường học tập số.

Tăng cường tương tác và gắn kết là yếu tố quan trọng để tạo ra một môi trường học tập số hiệu quả. Bằng cách triển khai các giải pháp đa dạng và phù hợp, chúng ta có thể giúp sinh viên cảm thấy hứng thú hơn với môn học, nâng cao hiệu quả học tập và phát triển các kỹ năng mềm cần thiết.

Ngoài ra, các vấn đề về bản quyền và đạo đức trong môi trường học tập số cũng cần được quan tâm. Giảng viên cần nâng cao ý thức về việc bảo vệ bản quyền tài liệu giảng dạy của mình, đồng thời phải tuân thủ các quy định về đạo đức trực tuyến để tạo ra một môi trường học tập lành mạnh và tôn trọng.

Kết quả nghiên cứu cho thấy rằng, thách thức lớn nhất đối với giảng viên hiện nay chính là sự

thiếu hụt về năng lực số. Không phải ai cũng được trang bị đầy đủ các kỹ năng cần thiết để sử dụng hiệu quả các công cụ và nền tảng công nghệ trong giảng dạy. Điều này dẫn đến những khó khăn trong việc thiết kế bài giảng trực tuyến hấp dẫn, tương tác, duy trì kết nối với sinh viên, đánh giá khách quan kết quả học tập và quản lý lớp học một cách hiệu quả.

Bên cạnh đó, các vấn đề về tương tác và gắn kết cũng là một trở ngại không nhỏ. Việc tạo ra một không khí học tập sôi động, cởi mở và khuyến khích sự tham gia của sinh viên trong môi trường trực tuyến đòi hỏi giảng viên phải có những phương pháp và kỹ năng đặc biệt. Thách thức này càng trở nên phức tạp hơn khi giảng viên phải đối mặt với những vấn đề về đánh giá trực tuyến, cung cấp phản hồi kịp thời và hiệu quả cho sinh viên, cũng như quản lý lớp học một cách trơn tru, đặc biệt là khi có nhiều sinh viên tham gia.

III. KẾT LUẬN

Sự trỗi dậy của môi trường học tập số đã mang lại những cơ hội to lớn cho ngành giáo dục, nhưng đồng thời cũng đặt ra không ít thách thức đối với đội ngũ giảng viên. Bài viết này đã tập trung phân tích những khó khăn mà giảng viên phải đối mặt trong bối cảnh chuyển đổi số, từ những vấn đề về năng lực số, tương tác và gắn kết, đánh giá và phản hồi, quản lý lớp học trực tuyến cho đến các vấn đề về bản quyền và đạo đức.

Để vượt qua những thách thức này, đòi hỏi sự nỗ lực không chỉ từ bản thân giảng viên mà còn cần có sự hỗ trợ từ các cấp quản lý giáo dục, các trường học và các tổ chức liên quan. Cần có những chương trình đào tạo, bồi dưỡng chuyên nghiệp để nâng cao năng lực số cho giảng viên, đồng thời cần tạo ra một môi trường làm việc thuận lợi để họ có thể phát huy tối đa khả năng của mình.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

<https://fastwork.vn/chuyen-doi-so-trong-giao-duc/>.

<https://dangcongsan.vn/giao-duc/muc-tieu-chuyen-doi-so-nganh-giao-duc-den-nam-2025-dinh-huong-2030-651809.html>.

<https://websitehoctructuyen.com/chuyen-doi-so-trong-giao-duc>.